

Наталя Каменева

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ
АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ
ФІЗІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ
РЕЧОВИН
У ВИНОГРАДАРСТВІ**

ГЕЛЬВЕТІКА
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

Наталя Каменева

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ
АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ
ФІЗІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН
У ВИНОГРАДАРСТВІ**

Монографія

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

УДК 631.147:634.8(477.7)
К18

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій
(протокол № 7 від 11.12.2020 р.)*

Рецензенти:

Зеленянська Н. М., доктор сільськогосподарських наук, заступник директора з науково-інноваційної діяльності Національного наукового центру «Інститут виноградарства і виноробства імені В. С. Таїрова», Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки;

Верхівкер Я. Г., доктор технічних наук, професор, в. о. завідувача кафедри товарознавства та митної справи, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Заслужений діяч науки і техніки України;

Петренко С. О., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри садівництва, виноградарства, біології та хімії Одеського державного аграрного університету

Каменева Н.

К18 Науково-практичні аспекти застосування фізіологічно активних речовин у виноградарстві : монографія / Н. Каменева. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 120 с.

ISBN 978-966-992-313-4

Приведена основна частина наукових праць Каменевої Наталі, які присвячені питанням застосування фізіологічно активних речовин ендogenous та екзогенного походження для підвищення продуктивності та якості винограду в умовах півдня України. Викладено результати досліджень вивчення застосування позакореневого та кореневого підживлень винограду на різних сортах винограду.

УДК 631.147:634.8(477.7)

ISBN 978-966-992-313-4

© Наталія Каменева, 2020

216284

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЯКІСТЬ ВИНОГРАДУ ТА ВИНА СОРТУ ШАРДОНЕ ПІД ВПЛИВОМ ЖИВЛЕННЯ КУЩІВ КОМПЛЕКСОМ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ	7
ЗАСТОСУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЮ ТА ЯКОСТІ ВИНОГРАДУ СОРТУ БАСТАРДО МАГАРАЦЬКИЙ	12
ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСУ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ВИНОГРАДУ СОРТУ АЛІГОТЕ	17
УРОЖАЙ, ЯКІСТЬ ВИНОГРАДУ І ВИНА ТЕХНІЧНИХ СОРТІВ ПІД ВПЛИВОМ ЕНДОГЕННИХ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ	23
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕПАРАТІВ АКВАМІКС ТА ГУМІФІЛД ПРИ ВИРОЩУВАННІ ВИНОГРАДУ СОРТУ ФЕТЯСКА БІЛА	28
ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЮ ТА ЯКОСТІ БІЛИХ СТОЛОВИХ ВИН	32
БИОСТИМУЛЯТОР РЕГОПЛАНТ И КАЧЕСТВО СТОЛОВОГО ВИНОГРАДА	35
ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЮ ВИНОГРАДУ СОРТУ РКАЦІТЕЛІ	44
ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕПАРАТІВ GUMISTAT ТА GUMISIL-D НА ВИНОГРАДНИКАХ СОРТУ РИСЛІНГ	49

ВПРОВАДЖЕННЯ ОРГАНО-МІНЕРАЛЬНОГО МІКРОДОБРИВА ТМ «GUMISIL» ПРИ ВИРОЩУВАННІ ВИНОГРАДУ СОРТУ КАБЕРНЕ СОВІНЬОН	59
ЗАСТОСУВАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЮ ТА ЯКОСТІ ВИНОГРАДУ СОРТУ РКАЦИТЕЛІ	66
ОРГАНО-МІНЕРАЛЬНІ МІКРОДОБРИВА ТА ЯКІСТЬ ВИНОГРАДУ СОРТУ РИСЛІНГ	71
ЯКІСТЬ ВИНОГРАДУ ТЕХНІЧНИХ СОРТІВ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ОРГАНО-МІНЕРАЛЬНИХ МІКРОДОБРИВ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	88
EFFECT OF MICROFERTILIZER GUMISIL-D FOR INCREASING OF HARVEST AND QUALITY OF CHARDONNAY GRAPES	99
СТІЙКЕ ВИНОГРАДАРСТВО І ВИНОРОБСТВО. ШАНС НА МАЙБУТНЄ	108
СПИСОК НАУКОВИХ ПРАЦЬ	112

В останні десятиліття в результаті господарської діяльності спостерігається зростання числа і інтенсивності фізичних і хімічних факторів, що призводять в ряді випадків до деградації продуктивного потенціалу агроландшафтів внаслідок зростання масштабів ерозії, опустелювання, забруднення поверхневих і ґрунтових вод, забруднення навколишнього середовища важкими металами, радіонуклідами, нітратами, пестицидами та іншими ксенобіотиками.

Загальні результати землеробської діяльності виражаються наступними цифрами. На 1,5 млрд га земель біологічна продуктивність втрачена повністю. Це пустелі, тепер загальноновизнано, що вони мають антропогенне походження. Ще на 5,5 млрд га біопродуктивність помітно знижена через недбалої діяльності людини. У сумі втрати оцінюються в 50% від поверхні суші, яка становить близько 14,7 млрд га. Вітрова і водна ерозія, яка розвинулася внаслідок зміни рослинності, придбала, через масштаби, самостійне значення і негативно позначається на стані рослинності великих просторів. В цілому культурні посіви і посадки (особливо селекційні сорти та гібриди) мають вузький діапазон пристосування до ґрунтово-кліматичних умов зростання. Однак коливання таких важливих чинників зростання як температура і вологість ґрунту і приземного повітря стають більш різкими і на планеті в різних регіонах ростуть втрати врожаїв від: посух; надлишку опадів; заморозків; перегріву посівів і посадок. Паралельно зростанню середніх врожаїв у світі швидко зростає амплітуда їх коливань через зростання різкості коливань погоди. Поки обсяги виробництва продовольства у світі підтримуються зростаючими вкладеннями енергії у виробництво харчових калорій. Як складатиметься ситуація під час «експоненціального вибуху» ніхто не береться прогнозувати

Природно-кліматичні умови України та наявність кваліфікованих кадрів дозволяють вирощувати виноград різних термінів дозрівання, напрямки використання та якості, що відповідає

вимогам виноробного виробництва та харчової індустрії – споживання у свіжому вигляді, тривалого зберігання і віддалених транспортувань.

Внаслідок цього на перший план вийшли проблеми підвищення продуктивності виноградників і стійкості їх плодоношення. Вирішити ці питання дозволяє еколого-адаптивне ведення виноградарства, яке забезпечує стабільність виробництва з оптимальним використанням біологічного потенціалу сортів, отриманням щорічних гарантованих врожаїв необхідної якості отриманих за технологіями, що запобігають деградація природного середовища та знижує негативні наслідки техногенних заходів.

Біорегулятори – речовини природного походження і синтезовані людиною, не мають ціллю біологічного знищення шкідливих організмів, їх застосування в малих кількостях істотно впливають на ростові та фізіологічні процеси в рослинах. Застосування регуляторів росту забезпечує підвищення врожаю і якості вирощуваної продукції, посилює стійкість рослин до шкідників, хвороб, різних стресових впливів, покращує зав'язуваність, збереження плодів, забезпечує отримання більш ранньої продукції та ін.

Перші відкриття в галузі регулювання життєдіяльності рослин були зроблені в 20–30-х роках минулого століття, коли були вивчені корисні властивості етилену, ауксина, гіберелінів. Почала розвиватися хімічна промисловість регуляторів росту рослин. Останні 20–30 років характеризуються тим, що на ринок стали надходити нові регулятори в масовій кількості. Якщо в Державному каталозі пестицидів, дозволених до застосування в 1986–1990 роках, налічувалося всього 23 препарати, що відносяться до регуляторів росту рослин, то в каталозі 2009 року налічувалося вже 49 препаратів, а до 2020 року Державний реєстр пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні вже надається 793 препарату.

Тому необхідним є висвітлити питання застосування фізіологічно активних речовин, уточнити їх роль в захисті рослин, щоб допомогти фахівцям орієнтуватися у виборі необхідних препаратів та показати результати їх застосування в умовах півдня України.